

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 21131/2023
09.10.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић, Ирене Вуковић, Јасмине Симовић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Зоран Петровић адвокат из ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Основни суд у Лесковцу, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Лесковцу, ради новчаног обештећења и накнаде имовинске штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 1081/23 од 24.04.2023. године, у седници одржаној 09.10.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Вишег суда у Лесковцу Гжрр 1081/23 од 24.04.2023. године у преиначујућем делу, као изузетно дозвољеној.

ПРЕИНАЧАВА се пресуда Вишег суда у Лесковцу Гжрр 1081/23 од 24.04.2023. године у преиначујућем делу тако што се жалба тужене **ОДБИЈА**, као неоснована и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Лесковцу Прр 408/21 од 16.05.2022. године у ставу првом, трећем и четвртном изреке.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена да тужиоцу накнади трошкове поступка по ревизији у износу од 27.000,00 динара у року од 8 дана од дана достављања отправка одлуке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лесковцу Прр 408/21 од 16.05.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезана тужена да му на име новчаног обештећења због повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 800 евра у динарској противвредности на дан исплате по средњем курсу НБС који ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије са законском затезном каматом Европске централне банке почев од дана пресуђења 16.05.2022. године па до коначне исплате. Ставом другим изреке вишак тужбеног захтева од досуђеног износа у

ставу првом изреке па до траженог износа од 1.000 евра у динарској противвредности на име накнаде неимовинске штете због повреде права на суђење у разумном року одбијен је као неоснован. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року исплати износе од 59.894,00 динара са законском затезном каматом од 06.03.2014. године па до коначне исплате, 12.442,00 динара на име трошкова поступка са законском затезном каматом почев од првог дана падања у доцњу тј. 16.04.2015. године до коначне исплате, 10.296,00 динара на име трошкова извршења насталих пред судом и 17.042,20 динара на име трошкова извршења насталих пред извршитељем, који ће се исплатити из буџетских средстава Републике Србије са законском затезном каматом почев од дана пресуђења па до коначне исплате.

Пресудом Вишег суда у Лесковцу Гжрр 1081/23 од 24.04.2023. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев за наплату новчаног обештећења и накнаду имовинске штете те је преиначено решење о трошковима тако што је обавезан тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 27.000,00 динара док је побијана пресуда у делу којим је одбијен тужбени захтев потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену у делу којим је преиначена првостепена пресуда тужилац је благовремено изјавио ревизију с предлогом да се о ревизији одлучи применом одредбе члана 404. ЗПП.

Оцењујући дозвољеност ревизије у смислу члана 404. став 1. ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ... 10/23), у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“ бр. 10/23) Врховни суд је закључио да су испуњени услови за одлучивање о ревизији тужиоца као изузетно дозвољеној ради уједначавања судске праксе због чега је применом одредби члана 404. став 2. ЗПП одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП Врховни суд је закључио да је ревизија тужиоца основана.

Уведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на које ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је Основном суду у Лесковцу поднео предлог за извршење ради наплате новчаног потраживања досуђеног правноснажном и извршном пресудом тога суда на основу ког предлога је тај суд донео решење о извршењу Ии 3655/15 од 13.07.2015. године и предмет уступио јавном извршитељу Предрагу Коцићу који је 23.07.2015. године донео закључак о спровођењу извршења Ии бр.906/2015 које извршење није спроводено. Основни суд у Лесковцу је решењем Р4и 56/21 од 28.05.2021. године утврдио да је у извршном поступку који се води пред Основним судом у Лесковцу у предмету Ии 3655/15 повређено право тужиоца као предлагача на суђење у разумном року. Спровођење извршења одређено је пленидбом и преносом новчаних средстава на рачуну извршног дужника које је достављено Одељењу за принудну наплату НБС у Крагујевцу али није реализовано.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је применом одредби чланова 4., 22., 23. став 1. тачка 1., 30. и 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року као и одредби чланова 35. став 2. и 58. став 1. Устава Републике Србије закључио да је тужена одговорна за штету коју због неспровођења извршења у разумном року трпи тужилац и стога обавезао тужену да тужиоцу исплати 800 евра на име новчаног обештећења узимајући у обзир дужину трајања поступка и значај и досудио тужиоцу накнаду материјалне штете у висини потраживања чија наплата се врши у извршном поступку заједно са трошковима извршног поступка.

Другостепени суд није прихватио овакво правно становиште првостепеног суда сматрајући да је тужиоцу повређено право на суђење у разумном року због поступања јавног извршитеља а не суда због чега тужена не може бити обавезана за исплату новчаног обештећења нити имовинске штете и стога преиначио првостепену одлуку и одбио тужбени захтев.

Основано се ревизијом тужиоца побија правилност примене материјалног права другостепеног суда.

Према одредбама чланова 23. став 2. и 31. став 3. Закона о заштити права на суђење у разумном року одговорност Републике Србије за неимовинску и имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективна. Из овог произилази да Република Србија одговара за штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа који су без њихове кривице остале неизвршене уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. У конкретном случају тужилац није био у могућности да наплати своје потраживање према свом послодавцу у извршном поступку у ком је решење о извршењу на предлог тужиоца донето 23.07.2015. године. У релевантном периоду извршни дужник, послодавац тужиоца је пословао са већинским уделом друштвеног капитала. С обзиром да је утврђена повреда права на суђење у разумном року то постоји објективна одговорност тужене за штету коју тужилац трпи због дугог трајања извршног поступка, због чега је тужена дужна да тужиоцу исплати новчано обештећење за неимовински штету и накнади имовинску штету у висини ненаплаћеног потраживања из извршног поступка (главни дуг, камата и трошкови поступка као и трошкови извршног поступка).

Наиме, Законом о заштити права на суђење у разумном року прописано је да право на суђење у разумном року има свака странка у судском поступку што укључује извршни поступак (члан 2. став 1.). Одредбама Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ бр. 31/11 ... 139/14), који се у конкретном примењује сходно члану 545. Закона о извршењу и обезбеђењу („Службени гласник РС“ бр. 106/15 ... 10/23), одређено је да се поступак извршења и обезбеђења покреће на предлог извршног повериоца или по службеној дужности када је то законом одређено и да извршење и обезбеђење одређује суд ако овим законом није другачије одређено а спроводи га суд или извршитељ (члан 2.) а да је извршитељ физичко лице које именује министар надлежан за правосуђе док у статусу службеног лица спроводи извршење у границама решења о извршењу и да врши друга овлашћења која су му овим законом поверена (члан 11. тачка 8), а да странке и учесник могу поднеском захтевати од суда односно извршитеља да отклоне неправилност учињене у току поводом спровођења

извршења, да се ако извршитељ не поступи по захтеву из става 1. овог члана у року од 5 радних дана странка или учесник у поступку могу обратити надлежном суду (члан 74.). Из ових одредби произилази да је поступак извршења законом уређен поступак принудног остваривања потраживања који се по Закону о извршењу и обезбеђењу из 2011. године покреће на предлог извршног повериоца а проводи га суд или јавни извршитељ као повереник суда. Како јавни извршитељ поступа као повереник суда и како је суд овлашћен да отклања неправилности у раду јавног извршитеља, то је тиме одговорност тужене чији је суд орган за штету коју у вези са немогућношћу наплате потраживања због дугог трајања извршног поступка објективна и заснива се на чињеници да орган тужене није поступао у разумном року због чега су, а како то правилно закључује првостепени суд испуњени услови прописани Законом о заштити права на суђење у разумном року за објективну одговорност тужене за насталу штету и због чега је правилно првостепени суд усвојио захтев тужиоца посебно код чињенице да је суд донео одлуку о повреди права на суђење у разумном року у извршном поступку који спроводи јавни извршитељ.

Са свега изнетог на основу члана 416. ЗПП одлучено је као у ставу другом изреке.

Одлуку у ставу трећем изреке Врховни суд је донео на основу члана 165. став 2. ЗПП и тужиоцу, који је успео са ревизијом, досуђени су трошкови састава ревизије а сходно одредби члана 153., 154. и 163. став 2. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**